(GSR) M Ø T E

i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

onsdag den 10. september kl. 9.

Møtet ble ledet av komiteens leder, Kåre Willoch.

Til stede var: Kaci Kullmann Five, Einar Førde, Reiulf Steen, Jan P. Syse, Kåre Willoch, Liv Aasen, Asbjørn Sjøthun, Sigurd Verdal, Ernst Wroldsen (for Ingeborg Botnen), Anders Talleraas (for Harald U. Lied), Arnljot Norwich (for Jan Petersen), Kjell Furnes (for Harald Synnes), Odd Holøs (for Kjell Magne Bondevik) og Ole Gabriel Ueland (for Johan Buttedahl).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Gro Harlem Brundtland, utenriksminister Knut Frydenlund og statsråd Arne Øien.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Fra Utenriksdepartementet: Statssekretær Kari Gjesteby. Fra Olje- og energidepartementet: Departementsråd Erik Himle.

Videre var til stede komiteens sekretær, Jan Tore Holvik.

D a g s o r d e n:

1. Redegjørelse ved Regjeringen om aktuelle oljepolitiske spørsmål.
2. Eventuelt.

LEDEREN: Er det noen anmerkninger til innkallingen og dagsordenen? - Det er det ikke.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Det var et møte i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite den 3. februar i år etter at det den gang ble gitt uttrykk for ønske om det fra opposisjonens side, fordi det med de fallende oljeprisene oppstod en problemstilling om hva som var riktig for Norge å gjøre og å vurdere i den sammenheng. Da dette møtet

(GSR) ble holdt den 3. februar, hadde altså oljeprisene falt fra 30 dollar pr. fat i slutten av november til 20 dollar pr. fat på det tidspunktet. Den gang drøftet vi i denne komiteen forskjellige sider ved Norges situasjon og mulige handlingsalternativer. Den daværende regjering trakk den konklusjon den gang at utviklingen på oljemarkedet så langt ikke gav grunnlag for å iverksette tiltak fra norsk side.

Siden den gang har oljeprisene rast videre nedover, og for f.eks. Statfjord-oljen som ble solgt for 25 dollar pr. fat i begynnelsen av året, oppnådde vi bare halve prisen et halvt år senere. Oljen har også vært omsatt til under 10 dollar pr. fat. Det var denne utviklingen, som var kommet langt, som gjorde at Regjeringen i sin tiltredelseserklæring gav uttrykk for at hvis OPEC-landene ble enige om tiltak som kunne stabilisere oljeprisene på et rimelig nivå, ville Norge bidra til en slik stabilisering. Det er vurderingene av de forhold som har utviklet seg, og situasjonen i forhold til det standpunkt som Regjeringen da tok, og som vi også var inne på i stortingsdebatten om regjeringserklæringen, vi har arbeidet videre med utover sommeren og høsten, og jeg ber om at olje- og energiministeren redegjør for de vurderingene Regjeringen har gjort på dette felt.

STATSRÅD ARNE ØIEN: Det har gjennom de senere år, som alle vet, skjedd betydelige endringer i det internasjonale oljemarkedet. Det mest markerte trekk er at OPEC-landenes samlede produksjon har gått ned fra om lag 30 mill. fat pr. dag til nærmere det halve. Samtidig har det skjedd en stadig økning i oljeproduksjonen i land utenom OPEC. Det gjelder også nordsjøområdet. Norsk oljeproduksjon er økt med vel 50 pst. de siste tre år og er fortsatt i betydelig vekst.

Markedsutviklingen de siste tre-fire måneder skyldes i første rekke OPEC-landenes beslutning om å øke produksjonen for å ta tilbake tapte markedsandeler. Det oljeoverskudd som dermed oppstod i markedet, har presset oljeprisen nedover. Realprisen på olje har tidvis vært nede på om lag samme nivå som vi hadde før det sterke prishoppet i 1973-74.

Så lave oljepriser vil måtte få betydelig innvirkning på norsk økonomi og petroleumsvirksomhet. Jeg minner om at verdien av petroleumsproduksjonen i 1985 utgjorde om lag 20 pst. av bruttonasjonalproduktet. Samlet industriproduksjon stod for 13 pst. Av vare- og tjenesteeksporten kom bortimot 40 pst.

(GSR) fra sokkelvirksomheten. Statens inntekter fra petroleumsvirksomheten utgjorde 51 milliarder kr, eller vel femteparten av statens samlede inntekter, det er påløpne skatter.

Lave oljepriser vil også få innvirkning på aktivitetsnivået på sokkelen i årene fremover. Reduserte inntekter for oljeselskapene vil bl.a. gå ut over innsatsen i letevirksomheten. Nye feltutbygginger på norsk sokkel vil ikke kunne bli lønnsomme med dagens oljepriser. Det er bare gjennom en produksjonsbegrensning at vi kan komme bort fra denne markedssituasjonen i de nærmeste år.

Det er mot denne bakgrunn og med utgangspunkt i våre nasjonale interesser at Regjeringen har funnet det nødvendig å vurdere vår holdning til å medvirke til å stabilisere oljeprisene på et rimelig nivå. Nå er det ingen entydig oppfatning av hva en rimelig oljepris burde være. For oss er det en pris som gjør det lønnsomt å utnytte de betydelige petroleumsforekomster vi har på vår sokkel. Som en grov størrelsesorden har vært antydet 20 dollar pr. fat, men det synes også lønnsomt å bygge ut enkelte felt selv om oljeprisen er noe lavere. Det vesentlige i denne situasjon er ikke hvilke oljeprisnivå det siktes mot, men at det gjøres noe effektivt for å komme opp av den bølgedalen vi nå befinner oss i.

Regjeringens holdning til denne sak er ikke bare diktert ut fra samfunnsøkonomiske og oljepolitiske betraktninger. Som det er gitt uttrykk for i tiltredelseserklæringen, mener vi at et noe høyere og stabilt oljeprisnivå også er viktig for å sikre tilførslene av olje og gass i fremtiden. Bare gjennom et rimelig prisnivå kan vi opprettholde en oljeproduksjon over et større geografisk område, noe som ikke er minst viktig for IEA-landenes forsyningssikkerhet. Men høyere oljepriser vil også få positiv virkning på energiøkonomisering og utnyttelsen og forvaltningen av en ikke-fornybar energiressurs som olje. Med stabile og forutsigbare oljepriser vil vi også unngå de forstyrrelser i verdensøkonomien som følger med raske og store svingninger i oljeprisene.

Utviklingen på oljemarkedet og virkningene for IEA-landene ble drøftet på IEAs styremøte den 10. april. Det var enighet blant medlemslandene om at lavere oljepriser vil innebære betydelige fordeler for verdensøkonomien på kort sikt, men at det samtidig vil oppstå alvorlige problemer for enkelte av medlemslandene. Det var også enighet om at en lengre periode med lave oljepriser vil gi grunn til bekymring med hensyn til markedsutvikling

(GSR) og forsyningssikkerhet på lengre sikt.

Så lenge OPEC-landene selv ikke kunne bli enige om et opplegg for å stabilisere oljeprisen på et rimelig nivå, var det lite andre land kunne gjøre. Dette var situasjonen da komiteen drøftet saken i februar i år. Regjeringens klare forutsetning for å bidra til en markedsstabilisering er derfor at OPEC-landene først blir enige om effektive tiltak seg imellom. Det er også gjort klart både overfor OPEC og andre oljeeksporterende land at det ikke er aktuelt å inngå avtaler verken med OPEC eller grupper av andre oljeeksportører. Vi vil på fritt og selvstendig grunnlag vurdere hvorvidt vi vil engasjere oss - og i tilfelle hvilke virkemidler vi vil ta i bruk. Vi vil også stå fritt til å avvikle tiltakene dersom vi finner at forutsetningene for medvirkning ikke lenger er til stede. Vi har en felles interesse med OPEC og andre oljeeksportører i å bringe oljeprisene opp på et rimelig nivå. Men vår medvirkning vil skje i former som ikke endrer vårt forhold til organisasjonen.

Jeg nevnte at oljeproduksjonen i Norge vil øke i tiden fremover. Det skyldes at det i nær fremtid vil komme i gang oljeproduksjon på Ula og prøveproduksjon på Oseberg. Dessuten ligger Gullfaks like rundt hjørnet. Beslutningene om disse feltutbygginger ble tatt på et tidspunkt da oljemarkedet gav rom for vesentlig høyere oljepriser enn i dag. Med de betydelige investeringer som er gjort i de nye felt, må selskapene ha anledning til å sette i gang produksjonen. Vi har derfor gjort det klart for andre oljeeksporterende land innenfor og utenfor OPEC at våre tiltak ikke vil føre til en nedskjæring vurdert ut fra dagens produksjonsnivå, men bare dempe den vekst som i alle fall vil måtte komme.

Jeg finner også grunn til å understreke at i de kontakter vi har hatt med samarbeidspartnere i IEA, er det ikke fremkommet noen reaksjon eller uttalelser som kan oppfattes som noen form for press for å endre Regjeringens standpunkt.

Et viktig punkt i denne sak er hvordan vi vurderer Norges påvirkningsmuligheter når det gjelder oljemarkedet fremover. Isolert sett vil en begrensning av norsk oljeeksport bety lite for markedsbalansen. I OPEC er det flere land som ikke har større oljeeksport enn Norge, men likevel må godta en nedskjæring av sin produksjon. Selv om Saudi-Arabia er den dominerende oljeeksportør, ville det ikke være grunnlag for en avtale om

(GSR) produksjonsbegrensning om ikke også de mindre produsentland tok sin del. Samlet vil også de mange bekker små kunne bli en å.

Men viktigere enn den direkte markedsvirkning er den påvirkning vi kan ha på andre oljelands handlemåte. Dette kan være vanskelig å vurdere. Men fra OPEC-hold er det blitt stadig sterkere understreket at medvirkning fra andre oljeeksporterende land som også vil nyte godt av en høyere oljepris, er en forutsetning for OPECs egne anstrengelser. Både de samtaler vi har hatt med oljeeksporterende land innenfor og utenfor OPEC, og reaksjoner vi har fått gjennom andre kanaler, gir grunnlag for å tillegge den psykologiske side atskillig vekt i det følelsesladede spill som foregår.

Ut fra de betraktninger jeg har gjort rede for, har Regjeringen altså trukket den konklusjon at vi bør bidra til en prisstabilisering dersom OPEC-landene kan beskikke sitt eget hus. Utover våren og sommeren var det få tegn til at dette ville skje. OPEC-landene fortsatte å øke sin produksjon, og prisen falt til under 10 dollar pr. fat. Under OPEC-møtet i Brioni i slutten av juni lyktes det heller ikke å komme til enighet om tiltak for å begrense produksjonen. I begynnelsen av august økte OPECs samlede produksjon til hele 21 MFD, dvs. ca. 5 MFD eller 25 pst. mer enn på samme tid i fjor. Denne produksjonsøkningen kan forklares delvis ved at enkelte OPEC-land nå forsøkte å kompensere inntektsbortfallet ved å øke produksjonen, men må også ses som et forsøk fra Saudi-Arabia og Kuwait på å skape større oppslutning om en moderat stabiliseringslinje i OPEC. Ved sin produksjons- og avsetningspolitikk i 1986 har de demonstrert både for sine partnere i OPEC og for andre produsentland at alternativet til en slik stabilisering vil være en fortsatt priskrig med ødeleggende virkning for alle.

I begynnelsen av august vedtok OPEC å redusere produksjonen til ca. 17 MFD i september og oktober. Vedtaket innebærer at medlemslandene, med unntak av Irak, i denne perioden går tilbake til de tidligere vedtatte produksjonskvoter. Vedtaket synes å være i tråd med den linje Saudi-Arabia har lagt opp til. Det var imidlertid noe uventet at det lyktes å oppnå enighet allerede i august. I denne forbindelse kan det tenkes at også utviklingen i konflikten mellom Iran og Irak har spilt - og vil spille - en rolle. Regjeringen holder det imidlertid for sannsynlig at det er økonomiske overveielser i de oljeproduserende land som i hoved-

(GSR) sak vil bestemme utviklingen fremover. Flere oljeeksporterende land utenfor OPEC har etter dette sagt seg villige til å redusere sin produksjon med rundt 10 pst. Regjeringen har vurdert hvorvidt det nå foreligger en situasjon som gjør det naturlig at også Norge medvirker til en styrking av oljemarkedet.

Sammenliknet med forholdene i februar har det skjedd to vesentlige endringer. For det første har det vært et ytterligere markert fall i oljeprisene. De er nå kommet ned på et nivå som fører til en betydelig svekkelse av norsk økonomi og gjør nye feltutbygginger ulønnsomme. For det annet er det oppnådd enighet innen OPEC om en midlertidig produksjonsbegrensning.

Det er Regjeringens syn at utfallet av den tidsbegrensede ordning som nå blir gjennomført, vil kunne bli avgjørende for den videre markedsutvikling. Spørsmålet om hvordan vi fra norsk side kan innvirke på den videre beslutningsprosess i OPEC, er som nevnt viktig i disse vurderinger. Det er i den nåværende situasjon at norske tiltak kan få størst virkning på andre lands vilje til selv å leve opp til inngåtte avtaler og til å forlenge produksjonsbegrensningen for en ny periode.

Dersom vi ikke foretar oss noe, må vi forvente en markert produksjonsvekst på norsk sokkel. Dette vil stå i sterk kontrast til utviklingen for øvrig og høyst sannsynlig få en negativ innvirkning på andre oljeeksporterende land, så vel innenfor som utenfor OPEC. I fravær av effektiv produksjonsbegrensning utover inneværende to måneders periode må vi være forberedt på et nytt prisfall.

Regjeringen har derfor kommet til at vi i god tid før OPECs møte 6. oktober i år bør gjøre det klart at vi er beredt til å gjennomføre tiltak som ledd i arbeidet med å bringe oljeprisene opp på et rimelig og mest mulig stabilt nivå. Slike tiltak bør fortrinnsvis settes i verk innenfor OPECs avtaleperiode. I størrelsesorden synes det naturlig å legge seg på en 10 pst. begrensning av det økende eksportnivå.

En produksjonsregulering kan gjennomføres med hjemmel i petroleumsloven for å ivareta vesentlige samfunnshensyn. Den samme vurdering gav regjeringen Willoch uttrykk for på orienteringen i komiteen i februar i år. Vi har imidlertid ingen praksis for slik bruk av petroleumsloven, og det er derfor vanskelig å forutsi eksakt alle praktiske og

(GSR) juridiske konsekvenser. En produksjonsregulering på Statfjord må også vurderes i forhold til rettighetshaverne på britisk side. Dersom en produksjonsregulering gjennomføres slik at rettighetshaverne på britisk side holdes skadesløse, venter jeg ikke at det skal oppstå vesentlige hindringer på dette området. På norsk sokkel bør en eventuell produksjonsregulering gjennomføres mest mulig likt for alle deltakende selskaper. Regjeringen betrakter derfor en produksjonsbegrensning med hjemmel i petroleumsloven som en farbar, om enn ikke problemfri, vei.

Regjeringen har derfor også vurdert nøye hvorvidt en begrensning av oljeeksporten kan gjennomføres uten bruk av petroleumsloven. En frivillig ordning ville være å foretrekke. Men etter de drøftinger som har vært holdt med oljeselskapene, anser jeg ikke en frivillig produksjonsregulering som et aktuelt og realistisk alternativ. Selskapene har ikke gitt uttrykk for en annen vurdering av markedssituasjonen enn den Regjeringen har. Blant annet av juridiske grunner anser de det som utelukket å kunne medvirke til en samordnet, frivillig produksjonsbegrensning. Vi viser særlig til amerikansk trustlovgivning.

En utsettelse av produksjonsstart for nye felt har også vært vurdert. I praksis synes det bare å være tidsskjemaet for produksjonsstart og produksjonsoppbygging på Gullfaks som kan ha betydning. Slike tiltak vil kunne utgjøre et betydelig ledd i en produksjonsbegrensning i 1987, men ikke i inneværende år. Jeg bør føye til at det også er mulighet for at dette bare kan brukes som tiltak ved siden av produksjonsregulering hvis staten er villig til å bære hele byrden når det gjelder den siden.

Det har også vært vurdert å holde tilbake statens avgiftsolje og overføre de raffinerte produkter til de permanente beredskapslagre for drivstoff. Statens avgiftsolje utgjør i dag om lag 10 pst. av oljeproduksjonen. Ordningen ville innebære en tilsvarende reduksjon av eksporten. Da det dreier seg om forholdsvis store oljemengder og lagerkapasiteten er begrenset, vil beredskapslagring bare kunne fremstå som en løsning i siste kvartal i år. For dette kvartal vil imidlertid Regjeringen velge beredskapslagring som virkemiddel.

Det er nødvendig å ha klarlagt tiltak som gjør det mulig å opprettholde eksportbegrensningen

(GSR) også i 1987, dersom forholdene fortsatt tilsier dette. Foruten en demping av produksjonsoppbyggingen på Gullfaks må vi i tilfelle ta i bruk en generell produksjonsregulering med hjemmel i petroleumsloven. Beredskapslagring fram til årsskiftet vil gi oss et bedre grunnlag for å vurdere om forutsetningene er til stede for å følge opp med andre tiltak i 1987 og gi oss bedre tid til å forberede slike tiltak.

En begrensning av oljeproduksjonen og oljeeksporten vil ha sine kostnader. En beredskapslagring innebærer at avgiftsoljen i stedet for å gi penger i statskassen gir oss større beredskapslagre av drivstoff. Raffinering og transport kommer dessuten inn på budsjettets utgiftsside. Generelle produksjonsbegrensninger eller en langsommere produksjonsoppbygging av nye felt fører til tapte inntekter både for oljeselskapene og for staten. Det er disse direkte virkninger som lettest bringes i fokus. Det samlede resultat vil imidlertid avhenge av prisvirkningen av de tiltak oljeeksportlandene setter inn. Grovt sett vil en 10 pst. eksportbegrensning oppveies av en prisstigning på vel 1 dollar regnet fra en oljepris rundt 15 dollar. Kan tiltakene føre til en prisstabilisering på 15-18 dollar pr. fat, vil vi komme vesentlig bedre ut av det enn med en fri produksjonsutvikling og et mulig sammenbrudd i oljemarkedet. Som gratispassasjer kunne det tenkes at vi kom enda bedre ut av det økonomisk, men vi ville da øke risikoen for at et på forhånd skjørt grunnlag for produksjonsbegrensning ble ytterligere svekket. Regjeringen har ikke villet følge en slik kurs.

Vi har i dag en betydelig unyttet produksjonskapasitet for olje når vi ser verden under ett. Dersom vi skal makte å opprettholde et forholdsvis stabilt oljemarked og et rimelig prisnivå, kan det bli nødvendig å opprettholde produksjonsbegrensninger en lang tid fremover. I den utstrekning vi oppnår hensikten med en slik regulering, vil det også være lettere å føre tiltakene videre, men vi er ikke bundet opp til andre lands ordninger og avtaler. Tiltakene vil også bli utformet slik at de kan avvikles forholdsvis raskt dersom vi ikke lenger finner at forutsetningene for et norsk bidrag til markedsstabilisering er til stede.

(GSR) UTENRIKSMINISTER KNUT FRYDENLUND: Jeg vil bare føye til en betraktning i tilknytning til det olje- og energiministeren nevnte i sitt innlegg, at også utviklingen i konflikten mellom Iran og Irak kan ha spilt inn når det gjelder den enighet som ble oppnådd i august. Derfor er det grunn til å følge denne utviklingen nøye. Denne krigen mellom Iran og Irak blir mer og mer en økonomisk utmattelseskrig, hvor oljeinntektene spiller en sentral rolle, og hvor Iran gjennom lengre tid har gått inn for ordninger som kan føre til høyere oljepriser, men de har ikke vunnet fram med det. Når det nå ble enighet om det i juni, er det en "skole" som mener at det kan ha sammenheng med Irans økte forhandlingsstyrke som følge av sin militære framgang og de endringene i maktbalansen som det kan ha ført til. Det er andre "skoler" som legger vekt på andre ting.

Jeg vil også si at med den linje som Regjeringen her har lagt opp til, er det klart at det reiser seg nye utenrikspolitiske spørsmål som vi må håndtere. Men slik som det er lagt opp på her - med to faser på en måte, en erklæringsfase før OPEC-møtet den 6. oktober og en implementeringsfase etter den 6. oktober - vil disse utenrikspolitiske spørsmålene også bli lettere å håndtere.

For øvrig: Forslaget om beredskapslagring må isolert sett bli positivt mottatt av IEA, og gjennom lengre tid har også særlig amerikanerne anbefalt sterkt å fylle opp disse beredskapslagrene. Ellers vil vårt hovedargument i forhold til andre land, ikke minst IEA-landene, være - og det er i alles interesse, både produsentlandenes og forbrukerlandenes langsiktige interesser - å få stabilisert oljeprisen på et rimelig nivå.

LEDEREN: Ingen har forlangt ordet foreløpig, så jeg kan tenke meg å komme med noen bemerkninger som medlem av komiteen.

Jeg tror det vil være bred enighet om det sist nevnte synspunkt, at en stabilisering av oljeprisen på et høyere nivå ikke bare er i norsk interesse, men i internasjonal interesse, og at det her reelt sett er et sammenfall mellom oljeeksportørenes og oljeimportørenes interesser, iallfall innenfor et forholdsvis vidt spillerom når det gjelder prisnivået. Uenigheten her - hvis det er noen - ligger ikke på det planet, tror jeg. Det

(GSR) er mer spørsmål om på hvilket tidspunkt og i hvilken form en eventuell norsk signalisering skal foregå. Når det gjelder dette, må jeg bare kort fastholde at etter mitt skjønn skulle ikke møtet den 3. februar og senere samtaler nødvendigvis ført til den erklæring som ble gitt av den nye regjering da den tiltrådte. Jeg tror ikke det nå er behov for noen inngående debatt om det, men vil bare for ordens skyld ha reservert meg på det punktet.

Når det så gjelder den senere utvikling, må jeg si at jeg ble noe overrasket over at det kom signaler igjen på oljemessen i Stavanger. Jeg var ikke på det tidspunktet - og jeg er fremdeles ikke - overbevist om nødvendigheten av i det hele tatt å komme med noe som kunne begrense vår handlefrihet før vi får gjennomdrøftet våre mulige reaksjoner på den nye situasjonen. Disse vurderingsforskjeller bunner først og fremst i problemstillingene: Hvilke virkninger har de norske signalene? Vil de hjelpe noen ting? Behovet for å få til noe er det ikke uenighet om, men spørsmålet er om vi oppnår noe, og hvilken situasjon, hvilken begrensning i vår egen handlefrihet som følger av våre egne erklæringer.

Imidlertid er alt dette historie. Vi må reagere på grunnlag av den faktiske situasjon som nå foreligger. Og vi er - så vidt jeg kan se - i den situasjon at vår handlefrihet til en viss grad er noe påvirket av de erklæringer som allerede er avgitt fra den norske regjering, herunder - så vidt jeg forstod det - et varsel i Stavanger om at det ville komme et standpunkt fra den norske regjering til disse spørsmål i forholdsvis nær fremtid. Jeg vil ikke legge skjul på at jeg ville sett det som hensiktsmessig å "ligge på været" atskillig lenger. Jeg vil fremdeles ikke utelukke at det vil være en mulighet for først å se hva som egentlig kan komme ut av disse OPEC-drøftelser med hensyn til virkninger for vår nasjonale situasjon. Det kjedeligste vi kan komme ut for, er at vi må begrense vår produksjon, og så skjer likevel ikke det vi har forutsatt. Da kommer kanskje den situasjon at vi må gjøre noe om igjen, med psykologiske virkninger som kan bli helt annerledes negativ enn om vi ikke hadde gjort noe i det hele tatt.

Det spørsmål om erklæring før neste OPEC-møtet som er reist, er av en slik natur at det -

(GSR) så vidt jeg kan forstå - vil kreve en ganske inngående vurdering av både juridisk, utenrikspolitisk og innenrikspolitisk art. Så jeg er for min del ikke beredt til å ha noen konkret mening om dette nå, uten grundig gjennomtenkning av de opplysninger som er fremkommet. Dog synes jeg det er nærliggende å si med det samme at å benytte anledningen til å bygge opp beredskapslagre synes å være en naturlig reaksjon.

(SL) KJELL FURNES: Dei signala som Regjeringa har gitt tidlegare, har skapt eit visst forventningspress ute som gjer at noko må skje. Det får vi ta til etterretning.

Men det var eit spørsmål: Har vi noko slags garanti for at det verkeleg blir hald i det OPEC har beslutta seg til? Kan ein lite på at det som har kome derifrå, verkeleg blir gjennomført? Det er eit spørsmål som er litt uklårt for meg, men det kan vere det er eg som er lite orientert. Det verker ikkje heilt truverdig det som no har skjedd i OPEC.

Det andre spørsmålet som olje- og energiministeren var inne på, er om ein skal bruke petroleumslova som styringsmekanisme. Samtidig nemnde han at det ikkje skulle gå på dagens produksjon, men det skulle gå på framtidig produksjon. Ettersom eg forstår, er det slik at når ein brukar petroleumslova, forpliktar den selskapa til å endre sin produksjonsplan som dei legg fram ved starten - det er ein slags pro rata-produksjon. Dersom ein skal bruke lova generelt, må det i tilfelle gå ut over både det nye selskapet og feltet som skal inn, Gullfaks, og dei gamle felta som alt er i produksjon. Så eg vil gjerne få ei presisering av kva som er tenkt. Har ein tenkt å gi Statoil noko meir enn staten sine rettar for at Statoil skal lede an eller verke med i denne reduksjonen meir enn det som petroleumslova krev reint pro rata?

JAN P. SYSE: Det var mye god moral i det vi har fått høre, og jeg er i grunnen enig i det prinsipielle grunnlag. Men spørsmålet er om det er like god politikk som det er god moral. Det synes jeg man må tenke litt nøyere over. Jeg er enig i - som oljeministeren sa - at vi ikke kan farte rundt som gratispassasjerer, men vi må også vokte oss for å ta steget opp på første klasse. Det er mange mellomveier her etter min oppfatning. Jeg føler nok at hvis man har virkningene av vår opptreden i tankene, var det vel mer fornuftig å ta en dekksplass i denne runden og ligge noe mer på været. Det er en hovedholdning som jeg føler er riktig i denne situasjonen. Jeg er helt enig i at vi ikke kan rømme fra vårt ansvar for dette, men vi må passe på at vi ikke blir sittende igjen uten å ha oppnådd effekter. Dette er min hovedholdning.

Mitt neste spørsmål er: Det ble sagt at vi under vår opptreden skulle holde britiske interesser helt skadesløse. Jeg er ikke sikker på hva

(SL) som ligger i det, men jeg ser en rekke problemer i tilknytning til det. Det avføder et spørsmål: Skal vi opptre ganske annerledes utenfor OPEC-landene, eller i hvilken grad bør man ta sikte på en nordsjøopptreden? Hva har man av drøftelser og tanker bak seg om det forholdet - et forhold jeg synes er nokså viktig.

I hvert fall er min hovedholdning at jeg synes moralen i det som er sagt, er riktig. Vi kan ikke rømme fra vårt ansvar i forbindelse med å oppnå effekter. Men jeg tror vi må være forsiktige med å innta den rollen å tro at vi nærmest kan bestemme løpet eller ha avgjørende innflytelse på utviklingen. Derfor bør vi ligge noe på været og sørge for at retretten er klar også. Men det jeg altså vil ha rede på, er hvordan vi ser på dette i forhold til Nordsjøen som helhet og landene utenfor OPEC.

STATSRÅD ARNE ØIEN: Først til representanten Furnes, som spurte: Har vi noen garanti? Det ligger i sakens natur at her har ingen noen garanti. OPEC-landene på sin side har ingen garanti for at vi skal handle, og - om vi handler - hvilken form det vil få, og hvor lenge det varer. Vi har ingen garanti for hva de beslutter seg til, og enda mindre for hva de kommer til å gjøre. Det er ikke den typen situasjon vi står overfor. Men likevel - som det ble sagt i min innledning - er det etter min vurdering nå vi har mulighet til å påvirke. Vi tror at en norsk handling kan spille en avgjørende rolle, selv om jeg må være enig i det representanten Syse sa, at vi selvfølgelig ikke kan vente å ha en ledende posisjon på dette området. Vi er tross alt en forholdsvis liten aktør. Men det betyr ikke - i det følelsesladede klima vi har - at ikke vår holdning kan være avgjørende.

En annen ting var dette med å redusere veksten. Jeg får prøve å forklare litt nærmere hva som ligger i det. Det er riktig som representanten Furnes antok, at hvis vi skal bruke petroleumsloven, er det naturlig å anvende den ikke bare overfor nye funn, men også overfor eksisterende funn. Når vi sier at vi bare kan redusere veksten, betyr det - hvis vi ser statistisk på utviklingen fra kvartal til kvartal - at nettoeffekten av alt vi gjør bare blir at den forventede vekst blir redusert, men den blir altså redusert også i eksisterende produksjon hvis vi bruker petroleumsloven slik Olje- og energidepartementet ser på det i dag. Men det er ikke fattet beslutninger ennå.

(SL) Til representanten Syse vil jeg si at jeg for min del er enig i alle de prinsipielle synspunkter som ble lagt fram. Slik jeg ser dette, har det ikke vært Regjeringens hensikt å gå rett på første klasse. Og den generelle beskrivelse synes jeg stemmer. Man går forholdsvis forsiktig frem. Man setter ikke nå i gang en produksjonsregulering. Vi velger en mellomløsning med beredskapslagring i steden. Det er om de konkrete detaljer det muligens kan være meningsforskjeller, ikke så lenge vi holder oss til prinsipielle synspunkter. Uten at jeg skal tale for hele Regjeringen vil jeg si for min del at det ikke er moralske overveielser som har veid tyngst i mine avveininger. Det er de nasjonale økonomiske interesser som har veid tyngst.

Det er ikke slik at vi kan regne med å bli stående alene utenfor OPEC med tiltak. Vi har signaler fra Mexico, Malaysia, Egypt og Oman som tyder på at disse landene vil redusere sin oljeeksport, og ubekreftede meldinger antyder også tilbakeholdenhet fra Sovjet og Kina. Når det gjelder nordsjølandene, har vi mottatt så vidt klare signaler fra britisk side at jeg tror vi må se i øynene at vi ikke kan regne med noen medvirkning til eksportbegrensninger fra Storbritannias side.

Det ble reist spørsmål om hva det innebar at vi måtte ta de økonomiske byrdene ved en produksjonsbegrensning på vårt felles felt. Det innebærer at vi må la Storbritannia løfte det de har løftet før. Vi mener det er to begrensninger vi står overfor. Storbritannia må holdes økonomisk skadesløs i løftingsprogrammet, de må få løfte som før. Vi får ta igjen vår del når vi kommer så langt at man kommer bort fra toppnivået i produksjonen. Men vi har ikke fått en slik tolkning bekreftet fra britenes side, det er våre juridiske vurderinger. For øvrig mener vi at traktaten mellom de to land er slik at hva vi nå enn foretar av produksjonsbegrensninger, må vi ikke la dem gå så langt at feltets produksjonsevne skades. Det er traktatens siktemål, og det må vi selvfølgelig respektere.

Ellers minner jeg om at vi nå snakker om forhold som blir aktuelle ved en videreføring, om det blir aktuelt. Det er ikke i denne fasen disse problemene er aktuelle.

EINAR FØRDE: Utanriksministeren talte om to fasar her. Eg har fått det inntrykket at ein kan sjå på dette som tre fasar, altså ein erklæringsfase før OPEC-møtet, og at det ytterlegare er to fasar

(SL) for så vidt som ein skal foreta beredskapslagring og at det, dersom ein tar i bruk petroleumslova, inntrer ein ny situasjon.

Det burde ikkje vere stor usemje eller store problem knytte til det eg vil kalle dei to første fasane. Derimot trur eg det vil vere verdt å stanse litt ved det som har kome fram her om kva som skal skje når vi går over frå ei eventuell lagring til meir aktivt å pålegge oljeselskapa å begrense produksjonen. Eg meiner det er viktig å peike på dette igjen fordi det har spela ei rolle i diskusjonen i komiteen tidlegare. Det er lite truleg at prisproblema blir løyste i fjerde kvartal 1986, og det kjem til å bli krav om at Norge seinare må følgje opp. Etter mitt syn er ein av dei viktigaste grunnane til at Norge økonomisk spelar ei viktigare rolle enn det vår marknadsdel skulle tilseie, det faktum at når vi kjem eit stykke ut på 1990-talet, er Mexico og Norge sannsynlegvis dei einaste store oljeeksportørane utanom OPEC.

Det har vore talt om juridiske, praktiske og tekniske problem knytte til at oljeselskapa må begrense produksjonen. Eg vil bare gi uttrykk for det synspunkt på bakgrunn av ting eg har sett og lese at det norske storting sjølvsagt ikkje kan godta at det ikkje er mogleg å praktisere petroleumslova. Det har vore hevda at utanlandsk lovverk skulle gjere det umogleg for oss å bruke denne paragrafen i petroleumslova, og at den dermed forblir ein papirparagraf. Eg vil ikkje her og nå ta standpunkt til kva som må skje etter at den andre fasen er over, eg kjenner at det er problem knytte til det. Men eg vil gjerne gi uttrykk for at Norge klart må ha opsjon på å praktisere petroleumslova slik den fra Stortingets side opprinneleg var meint å skulle praktiserast.

(ME) OLE GABRIEL UELAND: Eg er interessert i å høyra om Regjeringa sine representantar her kunne fortelja litt meir om det er gjort undersøkjingar om den politiske effekten av eit eventuelt norsk vedtak. Det er klart at dei viktigaste marknadene våre har reagert sterkt på OPEC si rolle når det gjeld regulering av oljeprisane. Er det gjort nokre undersøkjingar t.d. i Amerika når det gjeld korleis dei vil reagera dersom Noreg no meir eller mindre går inn på OPEC-landas reguleringstiltak, og den effekt det eventuelt kan få på andre forhold mellom våre to land?

Eg har òg interesse av å høyra litt meir om dette med beredskapslagre. Er det berre tanken å fylla opp dei lagre som for så vidt er klare og enno ikkje tatt i bruk, eller vil ein bruke beredskapslagra som ein buffersituasjon, slik at ein eventuelt nyttar ut ledige tankskip og byggjer opp eit lager med tanke på at dette skal kunna tømmast ved eit seinare høve, eller vil ein berre nytta det som finst av ledig kapasitet?

ARNLJOT NORWICH: Har det vært vurdert hvilke konsekvenser en reduksjon vil få for aktiviteten for øvrig - jeg tenker på letevirksomheten osv., for industrien - hvis disse selskapene blir pålagt dette? Har slike vurderinger vært inne i bildet?

LEDEREN: Jeg har tegnet meg selv til en kort merknad.

Jeg synes ikke denne "erklæringsfasen" virker helt klarlagt ennå. Jeg vet ikke hvilket innhold man har tenkt å gi denne erklæring; om man bare vil gjøre kjent at man har tenkt å gå til økt beredskapslagring, eller om man har tenkt å gjøre kjent allerede nå at neste skritt vil bli produksjonsbegrensninger under bestemte forutsetninger. Dette er to meget forskjellige utgaver av "erklæringsfasen."

Jeg er nokså usikker på de formodede positive virkninger av OPECs vedtak, og i ganske særlig grad på OPECs oppfølging av norske erklæringer på det nåværende tidspunkt. Det er det som gjør meg noe betenkt over den utvikling vi nå er oppe. Derimot kan jeg godt legge til at de politiske virkninger hos en del av våre allierte av tiltak for å stabilisere oljeprisen - dersom de fører frem - etter min mening ikke behøver å være entydig negative. Jeg tror det er langt større forståelse nå for at en stabil oljepris på høyere nivå enn i dag kan være til fordel for alle, enn det kanskje var i en tidligere fase.

(ME) Når det gjelder petroleumsloven, tror jeg ikke det er noen uenighet om at det norske storting må ha anledning til å bruke de juridiske rettigheter som finnes, og at vi må hevde det prinsipp at norsk lovgivning gjelder i Norge, herunder på norsk sokkel. Men det uavklarte spørsmål som foreligger, er vel av juridisk art: Hvilke rettigheter har man faktisk i dag? Det er spørsmål som det er meget vanskelig å få avklart i en alminnelig samtale, det er spørsmål som må avklares av juridiske eksperter, og som bør være avklart før man gir seg inn i dette minefeltet.

Det ser ut for meg som olje- og energiministeren er rede til å svare på spørsmål.

STATSRÅD ARNE ØIEN: Det ble spurt om dette var lagre som så å si kunne brukes som et ledd i en markedspolitikk. Det man tenker på her, er militære beredskapslagre, altså i prinsippet permanent lagring. Det skulle kanskje være unødvendig å føye til at det myndighetene bestemmer, kan de også ombestemme. Men i utgangspunktet er dette permanente lagre for militær bruk.

Jeg skal ikke gå inn på hvordan de utenrikspolitiske virkninger av våre tiltak blir, det tror jeg jeg skal overlate til utenriksministeren. Men når det gjelder innvirkningene for oljeselskapene, er det for det første slik at når det har vært henvist til amerikansk lovgivning fra selskapenes side, gjaldt dens merknader en eventuell frivillig medvirkning til produksjonsbegrensning. Amerikansk lov tillater de amerikanske oljeselskapene å delta i noe som vedtas av norske myndigheter, så det jeg sa om dette, refererte til en frivillig medvirkning. Selskapene har ikke gitt entydig uttrykk for hva de mener vi bør gjøre. Flere av dem har sagt at de forstår hensikten med eksportregulerende tiltak og de forstår vår handlemåte. Samtidig må vi være innstilt på at dette er kontroversielle tiltak, slik at det også kan komme kritikk fra oljeselskapene om vi bruker petroleumsloven til produksjonsregulering. Så lenge vi er inne i en fase der rammebetingelsene ikke er fastlagt - Regjeringen har jo lagt fram forslag til skatteendringer, men det er ennå ikke behandlet av Stortinget - må vi regne med at selskapene påpeker at for dem er det de samlede rammebetingelser som betyr noe, og i den fasen tror jeg ikke de vil være innstilt på å gi myndighetene noe kredit for at disse tiltakene kan bidra til å styrke prisene. Men dette anser jeg altså som taktikk, og hva selskapene egentlig mener kan jeg ikke påta meg å uttale meg om. Men det har vært blandede signaler fra selskapene. De har imidlertid stort sett møtt våre diskusjonsinnlegg med stor ro, det vil jeg i hvert fall si. Det har ikke

(ME) kommet noen skarpe advarsler mot enhver form for eksportregulerende tiltak så langt jeg har registrert.

Det ble spurt hvordan dette vil virke på leting og rammebetingelser. Jeg tror ikke det er mulig å gi noe svar på dette. Dette har jo to sider. På den ene siden har vi altså våre tiltak, som jeg ikke tror - ikke engang isolert sett - vil virke sterkt reduserende på tiltaksviljen, men de går i den retning. På den annen side har vi håp om at dette skal påvirke prisene, og det er ingenting som betyr mer for selskapenes innsatsvilje enn hva de tror om fremtidige priser - uten at vi her tror det er noen logisk sammenheng. Jeg har det meget bestemte inntrykk at de øyeblikkelige priser betyr mye for hva de tør håpe på i fremtiden, og derfor tror jeg at dette prisfallet som vi hadde i sommer - hvor prisene var under 10 dollar - gav oljeselskapene et sjokk. Hvis tiltakene bidrar til å gi dem et håp om mer stabile priser fremover - og jeg mener i hvert fall at det burde bidra til det - må virkningene bli positive.

LEDEREN: Når det gjelder det siste om oljeselskapene, tror jeg ikke det bare er spørsmål om deres forventninger om fremtidige priser. Oljeselskapene bygger på meget strenge synspunkter når det gjelder egenkapitalandel av det de skal investere, så lave priser får derfor virkning i retning av å tvinge dem til å la være å gjøre ting. Så selv om de skulle tro at noe skulle være forretningsmessig lønnsomt på grunn av forventet prisstigning, så kan de likevel ikke gjøre det på grunn av at selvfinansieringsgraden blir for lav og risikoen for selskapets fremtidige eksistens derfor også for stor.

Jeg vet fremdeles ikke hva denne tenkte erklæring før 6. oktober egentlig skal gå ut på. Det vil jeg sette pris på å få nærmere klargjort.

Ønsker utenriksministeren ordet?

UTENRIKSMINISTER KNUT FRYDENLUND: Når det gjelder det første spørsmålet til representanten Ueland, om mulige negative reaksjoner fra våre allierte eller nærmeste handelspartnere, deler jeg representanten Willochs syn om at der er nok situasjonen noe endret i den senere tid, og at det neppe vil være noen vesentlig belastning. Vi har jo fått kritikk fra enkelte av våre allierte i samtaler om dette, men det er rent verbal kritikk, og de ser klart at Norge har reelle interesser i dette, og å ivareta nasjonale interesser betraktes ikke i utenrikspolitikken som umoralsk. Men så har man også det mer langsiktige syn, og det er at våre allierte heller ikke er interessert i at Norge eventuelt skvises ut som oljeprodusent, så det er et argu-

(ME) ment de skjønner. Og hvis vi ser på målsettingen for det internasjonale energibyrået, er jo dets viktigste oppgave å sikre forsyningen av olje og gass. Så noe kritikk vil vi kunne få, Ueland, men jeg ser ikke at det er noe uhåndterlig problem, og jeg tror man skal greie å vinne forståelse for dette.

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Når det gjelder det siste som utenriksministeren var inne på nå, vil jeg gå enda et hakk lenger enn han gjorde, fordi allerede i mars-april-mai var det helt tydelig at det var en annen innsikt, en bredere vurdering og mer langsiktige perspektiver i amerikansk politisk miljø og også i europeisk alliert sådant. Entusiasmen over fallet som bredte seg raskt, og som man klamret seg til, ble avløst av en større erkjennelse av hva dette egentlig på lengre sikt betyr forsyningsmessig og internasjonalt, og også hva det betyr for en del allierte land og for deler av USA selv. Så her skjedde det etter min mening ganske raskt en betydelig forskyvning i perspektivene. Jeg har faktisk ikke i noen samtale siden jeg ble statsminister fått noen som helst, ikke engang verbal antydning om at Norge her gjør noe man er misfornøyd med, og jeg har altså hatt kontakt på høyt nivå med flere allierte land og flere ganger på høyt nivå i forhold til amerikansk utenrikspolitikk. Så jeg må si jeg opplever det enda sterkere enn det utenriksministeren nå gir uttrykk for. Men det stemmer også med det lederen av komiteen sa, at det har skjedd en betydelig klimaforandring i forhold til dette.

Ellers hadde jeg lyst til å si at jeg oppfatter Syses resonnement slik det er fremført her, som identisk med mitt eget. Når det gjelder hele avveiningen, hvilke momener det er som spiller rolle i denne vanskelige avveining av hvordan man kan oppnå det man ønsker uten å skape problemer og bivirkninger - som man er opptatt av å unngå - har vi i Regjeringen resonnert nøyaktig slik som Syse nå gav uttrykk for.

(BW) Det er veldig enkelt å komme med de samme motforestillinger og innvendinger som dem en regjering som sitter og skal foreta en avveiing av alle momentene, også vurderer - og så tilsynelatende glemme alt det som burde gjøre en betenkt ved ikke å gjøre noe. Det handlingsalternativ å sitte passiv "som gratispassasjer" - slik Arne Øien sa det - eller å være inaktiv, det må vi regne med har en kostnad, en regning for Norge knyttet til seg.

Jeg synes også det er ganske viktig, det som olje- og energiministeren nå sa om oljeselskapenes ulike motiver for sin opptreden i forhold til myndighetene - når det gjelder alt fra oljebeskatningen til det vi diskuterer her i dag, og til petroleumsloven - saker som har med deres rammebetingelser å gjøre.

Vi er i en fase hvor vi er opptatt av å få mest mulig igjen for at Regjeringen - og Stortinget i neste omgang - vil lette petroleumsbeskatningen. Og alt som kan brukes fra oljeselskapenes side til å få mer ut av myndighetene, kan da bli brukt - inklusive denne saken. Men den har i svært liten grad blitt brukt, og det har da vært relativt moderat.

Det er også direkte kommet signaler fra store oljeselskaper, inklusive Hydro, om at de er enig i det Regjeringen gjør i forhold til oljeprisene. Vi må derfor være klar over at dette spillet krever betydelig med is i magen og betydelig evne til å skille fra hverandre forskjellige motiver hos de aktørene som er med på banen.

Når det gjelder bruk av petroleumsloven, var lederen i komiteen inne på sider ved denne saken som er av juridisk art. Som olje- og energiministeren sa, er det slik at departementet, under både den forrige og den nåværende regjering, kom til at petroleumsloven lar seg bruke. Dette er ingen enkel og liketil affære, men den mest kompetente juridiske ekspertise på dette området mener at norske myndigheter kommer gjennom med dette og vil greie det også i et rettsoppgjør.

Dette var situasjonen da vi fikk redegjørelsen her den 3. februar, og det er situasjonen nå etter at vi enda grundigere har vært igjennom den vurderingen.

Når det gjelder hva vi nå skal si, tror jeg at det som vi nå kan kalle den første fase, har hatt betydning. Det er en vanlig oppfatning hos observatører av det internasjonale oljemarked at en allerede har sett positive virkninger på prisene av det som er gjort fra den norske regjerings side - ved regjeringserklæringen og også gjennom de meget nøye avveide uttalelser som er gitt på oljemessen i slutten av august for at effekten av

(BW) regjeringserklæringen fortsatt kunne gis en viss forlengelse inntil vi kom så langt at vi nå var klar til å redegjøre for hva som er vårt neste trinn: den beredskapslagringen som vi har gjort rede for nå.

Jeg tror det er riktig at når vi nå - gjennom diplomatiske kanaler - informerer våre allierte, altså både konsument- og produsentland, og gjør kjent hvilke tiltak vi nå har til hensikt å gjennomføre, så gjør vi også kjent at vi samtidig forbereder å kunne gå til ytterligere tiltak, som da betyr at vi også er innstilt på å vurdere å ta petroleumsloven i bruk. Men vi sier ikke noe nå som hindrer oss i å foreta den konkrete vurdering av virkningene av første trinn. Vi gjør bare kjent at vi har beredskap og planlegging for å kunne ta stilling til ytterligere tiltak hvis vi mener at påvirkningene på markedet og opptredenen innen OPEC utvikler seg slik at vi mener det er berettiget og riktig av Norge å gå til nye tiltak.

Det er dette den informasjonen som nå skal gå ut, skal inneholde. Den innebærer da at vi gir uttrykk både for beredskapstiltakene, hva vi nå gjør, og for hva vi forbereder oss på å kunne gjøre. Og denne informasjonen går da til de land som er opptatt av hva som skjer i vårt land.

JAN P. SYSE: Det er vel atskillig enighet om forutsetninger og premisser og kanskje også om handlingsforløpet her, men jeg vil advare litt mot at enighet om premissene fører til for rask konklusjon i retning av at man også er enig i handlingsmønsteret.

Jeg mener i grunnen ikke å gå lenger eller si noe annet enn jeg sa forrige gang: Jeg vil mane til stor forsiktighet. Dette kan nemlig etter hvert som utviklingen går, veldig lett ta form av et slags Svarteperspill, og jeg er livende redd for at det er Norge som blir sittende igjen med den rollen. Det ville være en ulykke. Derfor håper jeg at man også i dette bildet fremover har et meget nært forhold til de øvrige ikke-OPEC-land, og jeg føler at det er ganske viktig å vise stor varsomhet og ikke spille ut et eneste kort mer enn det som er strengt nødvendig i første runde. Jeg er i det hele tatt engstelig for at vi liksom skal påta oss en slags bannerbærervirksomhet som kan skaffe oss store problemer i neste omgang.

(BW) LEDEREN: Jeg føler trang til å slutte meg til det siste. Jeg hadde tenkt å si det samme selv, men ser ikke nå behov for å gjenta det; det ble så godt sagt.

Statsministeren var inne på at det er lett å glemme alt det som gjør det betenkelig ikke å gjøre noe. Jeg går ut fra at det ikke innebærer at noen her lider av stor glemsomhet.

Men det er veldig viktig å avveie et utspill slik at man ikke kommer i en vanskelig situasjon i en senere runde, og det er med sikte på det at noen av oss er litt betenkt over å gå for langt med forvarsler om hva man vil gjøre hvis bestemte forutsetninger oppfylles. Man får en slags bevisbyrde dersom man senere skulle ville hevde at de oppstilte forutsetninger ikke er oppfylt. Man kan komme i den situasjon at det pålegges Norge et ansvar for at ting går galt, dersom vi ikke finner å kunne gjøre noe som vi allerede har antydet som en mulighet.

Jeg tror man skal være meget varsom med nå å kunngjøre hva neste skritt kan være etter at man har satt i gang denne beredskapslagringen - hvis man velger å gjøre det.

Om beredskapslagring vil jeg si at det vi har samtalt om her, er den oljepolitiske virkning av dette tiltaket. Det har også budsjettmessige sider som vi av naturlige grunner ikke kan vurdere nå, fordi oversikt over dem ennå ikke er lagt på bordet. Men om dette er å si at det er av den type tiltak som det er nødvendig å vurdere også i den henseende. Når det tiltaket eventuelt er gjennomført, kan vi neppe bebreides for at vi ikke fortsetter og går lenger med det samme. Det er jo nemlig fysiske grenser for hvor langt man kan gå med lagring. Så får man heller se hvordan utviklingen og virkningene blir før man tar standpunkt til senere skritt.

Statsministeren nevnte at store oljeselskaper, i flertall, inklusive Hydro, er enig i det Regjeringen gjør i forhold til oljeprisene. Jeg vet ikke om man skal overdrive betydningen av det. Det kunne ha interesse å vite hvilke oljeselskaper dette er, og i hvilken form denne enigheten er uttrykt.

(BW) STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND: Når det gjelder Hydro, har jeg sagt navnet. Når det gjelder andre, er jeg ikke i den situasjon at jeg kan røbe hva vedkommende sjefer for oljeselskapene har sagt til meg om dette, så det kan jeg ikke gjøre. Men når det gjelder Hydro, har enigheten vært uttrykt på en slik måte at det ikke har ligget noen begrensning på Regjeringens medlemmer i denne sammenheng.

UTENRIKSMINISTER KNUT FRYDENLUND: Når det gjelder det som ble sagt om forsiktighet og nødvendig balanse her, synes jeg den balanseringen som Regjeringen er kommet fram til, er uhyre god, ved at OPEC-landene i juli fattet et vedtak som førte til en stabilisering av oljeprisen, noe som vi har nytte av.

OPEC skal ha et nytt møte 6. oktober, og i perioden mellom juli-vedtaket og 6. oktober kommer vi med en erklæring/et utsagn som viser

a) at vi honorerer det som OPEC allerede har gjort, og
b) at vi for vår del vil medvirke dersom møtet den 6.10 fører dette videre.

Jeg skjønner ikke hvordan vi skal kunne gjøre dette bedre.

LEDEREN: Vi får ta til etterretning at utenriksministeren er meget godt fornøyd med Regjeringen - jeg vil ikke si at det er av de største overraskelser.

Men det vi diskuterer, går noe lenger enn det utenriksministeren nå gav uttrykk for. Det er ikke bare spørsmål om hva man nå skal gjøre. Det er også spørsmål om hva man skal gjøre - og særlig hva man skal si at man har tenkt å gjøre - etter at beredskapslagringen eventuelt er fullført.

-

Jeg har ikke flere på talerlisten. ..

STATSRÅD ARNE ØIEN: Bare en ytterligere presisering av hva jeg tidligere har sagt:

Jeg brukte tidligere uttrykket "militære lagre". Det er lagre med sikte på totalforsvarets behov, ikke bare den militære sektoren.

(BW) LEDEREN: Slik som dette ligger an, føler lederen at det vel ikke er noe sterkt ønske om at lederen skal gi seg inn på noe forsøk på oppsummering, så det vil lederen avstå fra.

Sak nr. 2.
Eventuelt.

UTENRIKSMINISTER KNUT FRYDENLUND: Jeg har bare behov for å omtale en sak som gjelder gassavtalen - dvs. Troll/Sleipner-avtalen - med en del kontrahenter på kontinentet, bl.a. Gaz de France.

Vi fikk i juni beskjed om at Gaz de France av sin regjering var blitt pålagt å utsette undertegningen av denne avtalen, fordi man først ville diskutere med Norge motkjøp av franske varer og tjenester. Etter en del veksling fram og tilbake, med både brev og besøk, har vi så fått et "motkrav" fra fransk side, hvoretter vi på norsk side er bedt om å tallfeste motkjøp i størrelsesorden som gasskjøpet.

Dette er et helt umulig forslag å akseptere, også fordi de andre kontrahentene - det vil si den tyske regjering - har sagt at hvis franskmennene skulle få dette, ville de komme med de samme kravene. Og da ville norsk utenrikshandel være bundet for de neste 20 årene!

Vi har da svart i et høflig brev at vi ikke kan godta dette av prinsipielle grunner, og dessuten at det er selskapene selv som inngår avtalene om leveranser i offshore-sektoren. Men vi viser til det nærmere samarbeidet som har utviklet seg mellom Frankrike og Norge i den senere tid ikke minst på olje- og gassektoren, og deres engasjement her i Norge, som vi mener det er grunner til å bygge videre ut.

LEDEREN: Ja, jeg tror ikke noen her er tilhenger av noe motkjøp mot gassleveranser. Jeg tror det er enighet om at det ville være meget betenkelig å gi seg inn på avtalebestemmelser om motkjøp.

Er det flere som ønsker ordet til denne sak eller andre saker under Eventuelt?

- Det er det ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 10.15.
